قارئین سی گزارش اے کہ اس آن لائن اخبار دی ترسیل سوشل میڈیا تے کرُن

hindkowanweekly@gmail.com

لے کے ناں میں سوہنڑے رب دا کراں کلام بیان (القرآن)

WEEKLY HINDKOWAN PESHAWAR

مدیر: محمد نعمان قیوم

مدیرِ منتظم محمد ضیاء الدین

ہفت روزہ

ہندکووان

پشور

گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت چھپڑیں والا پہلا ہندکو ہفت روزہ اخبار

پاکستان دی ہندآریائی زباناں ہندکو، پنجابی، سرائیکی، گوجری، سندھی، پہاڑی تے دیگر زباناں دا اخبار

جلد: 8 | بدھ 25 فروری 2026 | شمارہ: 398

مشرق ٹی وی تے نعتیہ مقابلے گندھارا دی بی نمائندگی

مذکورہ پروگرام اچ گندھارا ہندکو بورڈ دے جوائنٹ سیکرٹری احمد ندیم اعوان نے بطور مہمان خصوصی شرکت کیتی

پشور (ہندکووان نیوز) ہر سال دی طرح اس سال بی بابرکت مہینے رمضان المبارک اچ مشرق ٹی وی دے تحت نعتیہ مقابلیاں دا اہتمام کیتا گیا۔ اے سلسلہ یکم رمضان سی شروع ہوندے تے 30 دن تک جاری رہنداوے، اس پروگرام دی خاص گہل اے وے کہ اے براہ راست نشر کیتا جاندا وے۔ اس سلسلے اچ چھبویں روزے تے منعقدہ نعتیہ مقابلے اچ گندھارا ہندکو بورڈ دے جوائنٹ سیکرٹری احمد ندیم اعوان نوں بطورِ مہمانِ خصوصی مدعو کیتا گیا۔ مذکورہ نعت خوانی دے مقابلیاں اچ نڈے تے گڑیاں وڈی تعداد وچ حصہ لیندین، جِھاں وچوں بہترین شرکاء سیمی فائنل تے فائنل تک رسائی حاصل کردین۔ پروگرام اچ نامور نعت خوان ججز دا پینل بی موجود ہوندے جدکہ دوسرے پاسے میزبان تے مہمانِ خصوصی بیٹھے ہوندین۔ اس واری احمد ندیم اعوان دی خصوصی شرکت نے پروگرام دی شان ودھا دتی۔ اس موقع تے سوال و جواب دا سیشن بی ہویا، جس وچ ہندکو زبان تے ثقافت دے بارے اچ مفصل گہل کتھ کیتی گئی۔

مشرق ٹی وی دے پروگرام اچ گندھارا ہندکو بورڈ دے جوائنٹ سیکرٹری احمد ندیم اعوان بی موجود اُن

گندھارا دے زیراہتمام مادری زباناں دا عالمی دن منایا گیا

گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے زیراہتمام ہِک نہایت خوبصورت تقریب منعقد ہوئی، صدارت محمد رضا خان تنولی نے کیتی، خاص مہمان تعلیمی بورڈ ایبٹ آباد دے چیئرمین عنایت اللہ وسیم سن

شرکاء دا ہندکو دے پرانڑے گیت، ادب تے ثقافتی ورثے نوں محفوظ کرکے کتابی شکل دینڑیں دا عزم، سکولاں وچ ہندکو نوں ہائی سکول دی سطح تے وی اختیاری مضمون دے طور تے شامل کرنے دا مطالبہ

مانسہرہ (نمائندہ ہندکووان) مادری زباناں دے عالمی دیہاڑے دے موقعے تے گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے زیر اہتمام ہِک نہایت خوبصورت تے بامقصد تقریب منعقد ہوئی۔ تقریب دی صدارت محمد رضا خان تنولی نے کیتی، جدوں کہ خاص مہمان تعلیمی بورڈ ایبٹ آباد دے چیئرمین عنایت اللہ وسیم سن۔ اپنے خطاب وچ عنایت اللہ وسیم آکھیا کہ مادری زبان ساڈی پہچان، ساڈی ثقافت تے ساڈے جذبات دا اصل عکس ہوندی اے۔ اوہناں زور دتا کہ جیہڑی قوم اپنی مادری زبان نوں سنبھال کے رکھدی اے، اوہ اپنی روایتاں تے تاریخ نوں وی زندہ رکھدی اے۔ محمد رضا خان تنولی آکھیا کہ ہندکو نہ صرف اک میٹھی زبان اے بلکہ اس دا وسیع تاریخی پس منظر وی موجود اے۔ اوہناں دسدے ہوئے آکھیا کہ ہندکو دے فروغ واسطے عملی اقدامات دی اشد ضرورت اے، خاص طور تے تحریری میدان وچ کم کیتا جاوے تاکہ نوجوان نسل اپنی زبان نال جڑی رہوے۔ تقریب وچ مقررین نے اس عزم دا اظہار کیتا کہ ہندکو دے پرانڑے گیت، ادب تے ثقافتی ورثے نوں محفوظ کرکے کتابی شکل دتی جاوے۔ اوہناں نے حکومت سی مطالبہ کیتا کہ سکولاں وچ ہندکو نوں مزید فروغ دتا جاوے تے ہائی سکول دی سطح تے وی اختیاری مضمون دے طور تے شامل کیتا جاوے۔ اختتام تے شرکا نے اس گل تے اتفاق کیتا کہ ہندکو زبان دی بقا تے ترقی واسطے اجتماعی کوششاں جاری رکھیاں جان گیاں تاکہ ایہہ میٹھی زبان آنڑاں والی نسل تک پوری شان نال منتقل ہو سکے۔

گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے زیراہتمام ماضی اچ زباناں دے عالمی دن دے حوالے نال منعقدہ تقریب دی یادگار تصویر

ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دے پی ایچ ڈی تھیسز تے کم جاری

پی ایچ ڈی تھیسز ''اقبال اینڈ دی افغان'' دی کمپوزنگ مکمل، پروفنگ دا کم جاری اے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دے پی ایچ ڈی تھیسز ''اقبال اینڈ دی افغان'' دی کمپوزنگ مکمل ہو گئی اے تے تھیسز دی پروفنگ دا کم جاری اے۔ جو کہ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ڈائریکٹر ڈاکٹر محمد عادل پئے کردین۔ یاد رہوے کہ مذکورہ تھیسز ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دا اک قیمتی اثاثہ وے تے مستقبل اچ نوجوان ریسرچرز وسے اُناں دی ریسرچ دے حوالے نال اک قیمتی تے نایاب کتاب ثابت ہو سی۔ اسی ضرورت دے پیش نظر گندھارا ہندکو اکیڈمی اس نوں دوبارہ شائع کردی پئی اے۔

''دھوپ چاندنی اور ہوا'' کتاب دی سافٹ اچ انڈکسنگ جاری

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمین پروفیسر ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاباں دے دوسرے ایڈیشنز تے کم زوروشور نال جاری اے۔ اس سلسلے اچ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق گندھارا ہندکو اکیڈمی دے سٹاف ممبران مذکورہ کتاباں دی سکینگ، ہارڈ فارم اچ انڈکسنگ تے سافٹ فارم اچ انڈکسنگ پئے کردین، گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ڈائریکٹر ڈاکٹر محمد عادل نے ''دھوپ چاندنی اور ہوا'' کتاب دی ہارڈ فارم اچ انڈکسنگ مکمل کرلتی اے اس دے بعد گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ریسرچ اسسٹنٹ بلال احمد نے اس کتاب دی سافٹ اچ انڈکسنگ شروع کردتی اے۔

گندھارا ہندکو بورڈ دے نویں رسالیاں تے کم جاری

رسالیاں دی تفصیل گندھارا ہندکو بورڈ دی ویب سائیٹ www.gandharahindko.com تے موجود اے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے زیراہتمام مختلف زباناں دے تقریباً 18 رسالے شائع ہوندے پئین ۔ جناں اچ ہندکو ادب، گندھارا، گندھارا وائس، گندھارا نیوز، چترال دا رسالہ کھوار نامہ، کوہاٹ دا رسالہ کوتل رنگ، ڈیرہ اسماعیل خان دا رسالہ گوہل رنگ، سوات دا رسالہ وطن کوہستان، چینی خانہ، ہندکووان آن لائن، ہندکووان اخبار، سرحد یونیورسٹی، سٹی یونیورسٹی تے اباسین یونیورسٹی دے نیوز لیٹرز، ہزارہ دا رسالہ سرگی دا تارہ، تریمتاں دا رسالہ فاطمہ تے انگریزی دا رسالہ پاکستان جرنل آف لینگوئیجز شامل اُن۔ اناں رسالیاں دے کئی شمارے شائع ہو چکے وُن جناں نوں علمی وادبی حلقیاں دی طرف سی بھرپور پذیرائی ملدی اے۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی خصوصی ہدایت دے مطابق مذکورہ رسالیاں دے نویں شماریاں تے بی کم جاری اے۔ جناں اچ انگریزی ریسرچ جرنل پاکستان جرنل آف لینگوئیجز، گوہل رنگ، تارے تے گندھارا نیوز تے کم جاری وساری اے۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت شائع ہونڑیں والے نیوز لیٹرز دی تفصیل بی دی ویب سائیٹ www.gandharahindko.com تے موجود اے۔ جناں نوں اسانی نال ویب سائیٹ سی ڈاؤن لوڈ کیتا جاسکدا وے۔

بنوں خودکش حملے اچ شہید لیفٹیننٹ کرنل شہزادہ گل فراز سپردخاک

نمازِ جنازہ اچ کور کمانڈر پشاور، اعلیٰ عسکری حکام، وفاقی وزراء دی بی شرکت کیتی

مانسہرہ (خصوصی رپورٹر) اے پتر ہٹاں تے نا ء وکدے۔ بنوں بچ خودکش حملے دے دوران وطن تے جان قربان کرنا والے لیفٹیننٹ کرنل شہزادہ گل فراز تنولی نوں مانسہرہ بچ فوجی اعزاز نال سپردِ خاک کیتا گیا۔ پاک آرمی تے کیڈٹ کالج بٹراسی مانسہرہ دی طرفوں سلامی پیش کیتی گئی۔ شہید دی نمازِ جنازہ ٹھاکرہ اسٹیڈیم بچ ادا کیتی گئی، جس بچ کور کمانڈر پشاور، اعلیٰ عسکری حکام، وفاقی وزیر سردار محمد یوسف، سینیٹر اعظم خان، شہزادہ محمد گشتاسپ خان، صالح محمد خان، سابق ایم پی ایز سردار ظہور احمد، نعیم سخی تنولی، میاں ضیاالرحمٰن، موجودہ ایم پی اے زاہد چن زیب، سابق رجسٹرار ہزارہ یونیورسٹی کرنل سلیم خان، ڈپٹی کمشنر میاں بہزاد عادل خان، سابق پرنسپل کیڈٹ کالج بٹراسی توقیر الاسلام سمیت اعلیٰ پولیس حکام سمیت ہر مکتبہ فکر دے افراد تے شہریاں سنڑ شرکت کیتی۔ اعلیٰ فوجی حکام نے شہید دی والدہ، پہرا تے بچیاں نوں قومی پرچم تے وردی پیش کیتی۔ کور کمانڈر تے ہور حکام سنڑ صدر مملکت آصف زرداری، وزیر اعظم شہباز شریف اور فیلڈ مارشل عاصم منیر سمیت افواج پاکستان و ہر مکتبہ فکر دی طرفوں شہید دی قبر تے پھلاں دی چادراں چڑھائیاں گیاں۔

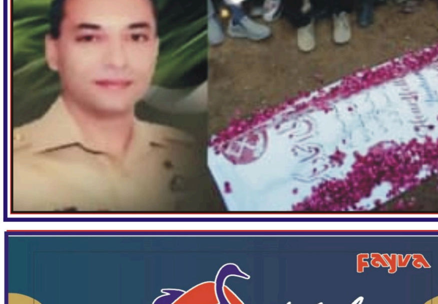

''فاطمہ'' رسالے دی تیاری، اجلاس مارچ اچ متوقع

اجلاس گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی صدارت اچ منعقد ہوسی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت مختلف زباناں دے رسالے شائع ہوندے پئین اناں اچ اک خصوصی رسالہ ''فاطمہ'' بی اے۔ ''فاطمہ'' رسالے دی خصوصیت اے وے کہ اس اچ تمام تحریراں تریمتاں دیاں شامل کیتیاں جاندیاں ن۔ جناں اچ علمی وادبی تحریراں شامل ہوندیان، گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق ''فاطمہ'' رسالے دے تازہ شمارے دی تیاری دے حوالے نال مشاورتی اجلاس مارچ اچ متوقع وے۔

ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''چہرہ بہ چہرہ'' تے کم جاری

کتاب 504 صفحات تے مشتمل اے، عنقریب اس دا دوسرا ایڈیشن انڈکسنگ دے نال منظر عام تے آجاسی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''چہرہ بہ چہرہ'' تے کم جاری اے۔ مذکورہ کتاب 504 صفحات اُن جناں دی سکینگ دے بعد فرمے اچ لگانڑیں دا کم جاری اے، اس دے بعد دوسری جلد تے کم شروع کیتا جاسی ، تے انڈکسنگ دے صفحات اس اچ شامل کر کے مذکورہ کتاب دا دوسرا ایڈیشن منظر عام تے آ جاسی جیہڑا کہ ریسرچرز وسے اُناں دی ریسرچ اچ معاون ثابت ہوسی۔

کاروباری حضرات سی گزارش

گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے تحت تیار ہونڑے والا واحد آن لائن ہفتہ وار ہندکو اخبار ''ہندکووان'' نُوں حکومت پاکستان دی طرف سی باقاعدہ ڈیکلریشن ملی ہوئی اے۔ ''ہندکووان'' اخبار نہ صرف پشور بلکہ اندرون تے بیرون ملک بی بذریعہ واٹس ایپ 2000 سی زیادہ لوکاں نُوں پچوایا جاندا وے۔ اس اخبار اچ نہ صرف گندھارا ہندکو اکیڈمی دی مختلف سرگرمیاں دے حوالے نال خبراں تے تصویراں شامل کیتیاں جاندیان بلکہ سیاسی، سماجی، ادبی تے علاقائی مسئلے تے مسائل دے حوالے نال بی خبراں تے کالماں نُوں اس اخبار دی زینت بنڑایا جاندا وے۔

کاروباری حضرات سی گزارش اے کہ اپڑے کاروبار دی آن لائن تشہیر وسے تے دنیا دے کونے کونے اچ پہنچانڑیں وسے ''ہندکووان'' اخبار اچ اپڑا حصہ پاؤ تے ساٹوں اپڑی خبراں تے اشتہارات پچواؤ۔ ''ہندکووان'' اخبار اچ تواڈے اشتہارات انتہائی مناسب قیمت اچ مہینے اچ 4 واری اخبار دے صفحات اچ 4 کلر اچ لگائے جاسُن۔

اپڑی خبراں تے اشتہارات دے حوالے نال مزید تفصیل جانڑنے وسے درج ذیل واٹس ایپ نمبر تے رابطہ کرو تے ہندکووان اخبار دا حصہ بنڑو۔

محمد نعمان قیوم | 0314-9048111

PAGE-2

ہفت روزہ
ہندکووان پشاور

Trilingual Memory and Lexical Access: A Phenomenological Perspective

Part-II

Dr. Aneela Gill
(NUML, Islamabad)

Thus, the resulting model, the RHM, favored two separate lexicons but a common conceptual store for the two languages of a bilingual. It also proposed asymmetry between L1 and L2 processing, and a developmental shift in bilinguals. The model also throws considerable light on the types of links that exist between the two lexicons and also with the non-linguistic conceptual memory. In a later work, Kroll and Stewart's (1994) study, through rigorous experimentation tested the claims of the RHM. This study though suppressed the separate/common conceptual store controversy by lending strong support to Potter et al. (1984) but at the same time gave rise to some new controversies.

The RHM has, thus far, been the most popular model attempting to explain bilingual memory representations. Though the model has been repeatedly challenged yet has stood the tests largely due to its ability to effectively explain the memory representations of a bilingual speaking any two languages and its capability of showing the types of connections between the two lexicons and how the connection strengths vary with change in proficiency and thus accounts for the developmental shift in bilinguals. In a later study, further support has been lent to the RHM by Comesana, Soares, and Lima (2010), who using a translation recognition task validated its claims that L2 is lexically mediated at low L2 proficiency, while the conceptual links between L2 lexicon and conceptual memory are initially established through L1.

Another strength of the RHM is that it is able to elucidate how bilinguals access words from the two lexicons at different proficiency levels, and is thus able to throw considerable light on lexical processing in bilinguals. A number of the studies have been carried out to explain such controversial issues in lexical processing as selective vs. nonselective lexical selection. A significant model explaining lexical processing in bilinguals is Schwieter's (2007) Selection by Proficiency (SbP) Model formulated using word translation and picture naming tasks and is able to account for lexical processing in both highly proficient and less proficient bilinguals. Moreover, the SbP model, like the RHM, claims developmental shift in bilinguals and somehow resolves the controversy of selective vs, nonselective lexical selection by showing the selective nature of lexical processing in more proficient bilinguals and nonselective nature in less proficient ones. In a more recent study, Schwieter and Sunderman (2009), using picture naming and word translation tasks further establish what the RHM offers on lexical processing that less proficient L2 learners lexically mediate (through L1 with the help of lexical association) their L2, while more proficient bilinguals are able to conceptually mediate (directly access the nonverbal conceptual memory) their second language. It seems obvious that the RHM has been serving as a guiding star in the study of bilingual lexical processing as well.

It is evident from the above discussion that through the psycholinguistic experimental studies have been highly productive and insightful, yet their heavy reliance on out-of-context experimental tasks and their controversial findings have been a matter of serious concern and cast a shadow on their reliability, and thus need to be critically looked into. The present study sets out as an attempt at filing this gap. The study is interested in finding out how the speakers of three languages, P-U-E trilinguals in the case of this study, organize their three lexicons, how the three lexicons interact with each other and how the speakers of three language accomplish lexical access, that is, access words from the three lexicons. Although the phenomena of trilingual memory and lexical access, which the study is interested in exploring, are psycholinguistic in nature, yet the study taking a fresh perspective intends to explore them phenomenologically, that is, using phenomenology as research methodology.

Method:

This study seeks to explore the phenomena of trilingual memory and lexical access in P-U-E trilingual qualitatively using the phenomenological paradigm of asking the participants about how they experience the two phenomena, trilingual memory and lexical access, as language(s) learning and using are conscious experiences particularly in the case of second and third languages. In order to understand the languages experience of P-U-E trilinguals, how they organized and accessed their three lexicons, the data was collected from 33 P-U-E trilingual participants, chosen purposively from three distinct age groups (18-23 years, 30-40 years, and 50-60 years or above) to observe developmental changes in the learning and use of the three languages over a long period of time. The following three phenomenological methods of data collection were used:

1. Semi-structured lifeworld interviews
2. Focus group discussions (FGDs)
3. Essay writing

The three methods were chosen with the view to thoroughly explore the lived experiences of the participants in learning and using their three languages, that is, Punjabi, Urdu and English. A particular focus was maintained on the participants experience with the phenomena of trilingual memory and lexical access, i.e, how they organized their three memory stores and accessed words from them.

To be Continued

گوشہ ادب

نعت رسول مقبولؐ — محمد ضیاء الدین

نعتِ پاک کیہڑے دی نیت سی پہلے
لکھ وار منہ تھو گلاب دے نال
چو چاہنے تو آزمیش اچ سرخرو
نقطے، حرف، جملے جوڑ حساب دے نال
اپڑے شعراں اچ ایسا نکھار لتا
گلاں کرنا وے چن مہتاب دے نال
رحمت اللعالیم محمد دا
ذکر کر سیں پورے آداب دے نال

-.-.-.-.-.-

س۔سارے زمان و مکان اندر
رب نے کر دتی اے اُچی شان تیری
جن، ملائک، انسان درود پیچ دے
اقرار کر دے کہ اُچی آن تیری
علم، عمل دے سچے اُصولاں دے نال
ہوئی بلند شریعت دی آن بان تیری
پینڑ، پیہرا، پُتر، ماں پیو کولو
سانوں سب سی پیاری اے جان تیری

-.-.-.-.-.-

یاد — ڈاکٹر خادم ابراہیم

یاد تیری پہلانڑے نوں پینڑاں ہک جام اے
تیرے سامنڑے گوری بی لگے سیاہ فام اے

سر کسی دے چڑھے سب کچھ تلے لگے
مالک آپنڑاں بی لگے میرا کوئی غلام اے

تنوں میں پہُل جانواں کیہنڑاں تے آسان اے
تیرے بن جیون سارا دُکھی جئی شام اے

پیار دے چھوٹھے وعدے اچھے لگن سب نوں
سچیاں محبتاں دا ویکھا جد انجام اے

حد سی ودھنڑیں دی خواہش جھلا کر دیندی اے
پیچھے رہ جانڑے وچ سُکھ تے آرام اے

ٹوکا کجھ مُلاں نے تے ڈاکٹر بے نی خادم
منوں عنب زادی نل شغل بی حرام اے

ملی گیت — سعید پارس

وسدا روے ہر پل ہر آن
جیندا روے میرا پاکستان

پاک زمی پاک وطن اے
ارماناں دا اے گلشن اے
اسدا ناں وے ساڈا مان
جیندا روے میرا پاکستان

محنت ہر دم کرنڑیں والے
ہر مشکل نل لڑنے والے
ازے لوکاں دی وکھری شان
جیندا روے میرا پاکستان

علم دے طالب بچے اس دے
لوک اُن قول دے سچے اُسدے
رب تے اناں دا ایمان
جیندا روے میرا پاکستان

حرفیاں — احمد علی سائیں

ب۔ بُرا ہووے اُناں ظالماں دا
میرے یار دی یاری گنوانڑ والے

شالا سُکھ نہ پاؤن اس دُنیا اُتے
نال دوستاں وَیر کمانڑ والے

تیری نرم زبان نوں سخت کیتا
مر جانڑ تیرے سکھلانڑ والے

سائیاں فضل کریں اُناں بندیاں تے
جیہڑے وِچھڑے یار ملانڑ والے

-.-.-.-.-.-

بچہ کوئل دا بیٹھا شمشاد اُتے
پہرہ دار کوئی موجاں مان دا وے

رُڑھدا آیا برہمن کوئی وچ جمنا
آیا مالی یا باغ جانان دا وے

یا گل اُتے پھور آنڑ بیٹھا
نہیں خطرہ جس نوں جان دا وے

سائیاں دور اندیشی سی دیکھیا میں
سیاہ خال اُس شاہِ خوبان دا وے

غزل — احمد ندیم اعوان

جندڑی تیرے نام کراں
نام آپڑا بدنام کراں

دن گزرے خیال اچ تیرے
تیری یاد اچ شام کراں

چھوڑ کے سارے محل چوبارے
جا تیری گلی بسرام کراں

تنوں سوہنڑیں آپڑا کہہ کے
نام آپڑے دُشنام کراں

ساری دُنیا جانڑ لے وے
پیار دا چرچہ عام کراں

کیہڑی گل تے تو خوش ہوسیں
کسراں تنوں رام کراں

اقبال دیاں فارسی رباعیاں ہندکو رباعی بچ

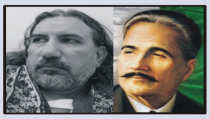

سعید اشعر

چو ذوقِ نغمہ ام در جلوت آرد
قیامت افگنم در محفلِ خویش
چو می خواہم دمے خلوت بگیرم
جہاں را گم کنم اندر دلِ خویش

جسلے وی شوق چڑھدے مانہہ نغمے دا
ہو جلدے قیامت دا اتھا ہنگامہ
جسلے وی میں تنہائی دی خواہش کرداں
گمدے دل بچ نشان اس دنیا دا

چہ می پرسی میانِ سینہ دل چیست
خرد چوں سوز پیدا کرد دل شد
دل از ذوقِ تپش دل بود لیکن
چو یک دم از تپش افتاد گل شد

کیہہ پچھدیں کہ سینے بچ ایہہ دل کیہہ اے
عقلے آں کدے ساڑ لگے دل ہوندے
دل شوق دی اگ نال ای دل ہوندا ایہا
عشقے دی بجھی اگ تے نری مٹی اے

خرد گفت او بچشم اندر نگنجد
نگاہِ شوق در امید و بیم است
نمی گردد کہن افسان طور
کہ در ہر دل تمنائے کلیم است

اوہ عقلے دی اکھ بچ کدے آ نیئھ ہکدا
امید تے خوف بچ اے عشقے دی فضا
ایہہ طور دا قصہ نہ پرانڑاں ہوسی
ہر ہک دل بچ کلیم بسیا ہویا

اُردو ڈرامہ: تیسرا آدمی

پروڈیوسر: نسیم جان — (دوئی قسط) — پشاور ٹیلیویژن سنٹر

مدت بعد امان ثریا کول جاندے۔ دونوں بڈھے ہوچکین۔ ہک دوسرے نوں دیکھدیاں ای دونوں دے دلاں وچ پرانڑی محبت جاگدیئے۔ ثریا دے قدم اس ول ودھڑاں چاہندین۔ مگر او یہہ سوچ کے آپڑے قدم روک لیندیئے۔ کہ ہونڑا امان اس واسے غیر مرداے تے او آپڑے خوند دی امانت اے۔ ثریا اکھیاں نیویاں کر کے پچھدیئے۔ تینے ویاہ تے کرلتا ہوسی؟ امان کیندائے۔ ویاہ بندہ اسی نل کردائے جس نل کہ اسی دی محبت ہووے۔ میں تیرے بغیر کسی ہور کڑی دا تصور ای نی کر سکناں آیاں تا ویاہ کسراں کرداتے تینے ویاہ کر کے کیہڑا سکھ پایائے۔ رن دی زندگی خوند دے بغیر نامکمل ہوندیئے ثریا۔ تینے میرے نل ویاہ نہ کر کے آپڑی جیندڑی بی تباہ کیتی اے تے میری بی۔ تنوں ایہہ احساس تا ہوگیائے کے ولیت وچ بیٹھے دولت دی چمک نل انے لوکاں نوں آپڑے تے آپڑا کہار نظر نی آندا ہوندا۔ او ولیت جانڑیں دے بعد صرف تریے دفعہ واپس آندین۔ پہلی دفعہ او آ کے آپڑے واسے شاندار کہار بنڑاندین۔ جس وچ رہینڑاں اناں دے نصیب وچ نی ہوندا۔ دوسری دفعہ او آ کے ویاہ کردین تے چلے جاندین تے اس سی بعد ماں پیو تا چھوڑ آپڑی بیوی دی شکل دیکھڑاں بی اناں دے نصیب نی ہوندا تے تیسری دفعہ؟ تیسری دفعہ اناں دی ڈیڈ باڈی ای دفنانڑیں واسے لیائی جاندی اے۔ کیہہ فیدہ اس ویتی دولت دا جیہڑی کہ بندے نوں آپڑیاں سی جدا کر دیوے ۔بیشک پیسہ کمانڑیں واسے بندے نوں ملک سی بار جانڑاں چائیدائے مگر پیسہ کما کے واپس آجانڑاں چائیدائے۔ ثریا کہندیئے میرے نصیب اچ ایہہ اذیت ناک زندگی آئی۔ جیہڑی کہ منوں قبول کرنا پے گئی آئی۔ امان کیندائے کیوں قبول کیتی اے تینے ایہہ اذیت ناک زندگی۔ ہر بندے نوں حق ہوندائے۔ آپڑے مستقبل دے تحفظ کرنے دا انکار کر دینڑاں چائیدا ایا تنوں ویاہ سی۔

بہت ساریاں گہلاں کرنے دے بعد امان کیندائے میں شہریار واسے عنبرین دا رشتہ منگوڑیں آیاں۔ ثریا کیندیئے اس دا رشتہ ممتاز ولیت وچ طے کرچکا ہویائے۔ امان کیندائے پن سٹ ایہہ رشتہ۔ ثریا کیندیئے میں جانڑنی آں کہ تو اس رشتے نوں طے کر کے آپڑے تے میرے درمیان رابطے دا پل بنڑانڑاں چاہناویں۔ امان کیندائے نہیں۔ یار گئے ہوئے بندے نال ویاہ کر کے تیری زندگی برباد ہوچکی اے۔ میں تیری تہی دی زندگی تیری طراں برباد ہونڑیں سی بچانڑاں چاہناں واں تے رئی رشتیاں دے پل والی گہل تا او پل ہونڑ بی ہووے۔ تیری زندگی وچ ترے آدمی آئے اے۔ ہک دی محبت دی تینے قدر نہ کیتی تے اس سی منہ موڑلتا آیا دوسرا تیسری چھولی وچ انتظار دے دکھ پا کے دور جا بیٹھائے تے تیسرا زندگی دے آخری ساہ تک تیری آس رکھ سی تے او تیسرا آدمی میں ہوساں۔ اماں دیاں گہلاں سنڑ کے ثریا سوچنڑیں لگدی اے تا میں تا ویاہ کر کے ساری زندگی سڑ دی بلدی رہساں۔ مگر میں آپڑی طراں آپڑی تہی دی زندگی برباد نہ ہونڑیں دیساں۔ عنبرین دا ویاہ شہریار نل ہوسی۔ جیہڑا کہ وعدہ کرچکائے کہ میں عنبرین نوں اکہلا چھوڑ کے نہ جاساں۔ میں بتا دینڑاں ضروری سمجھناواں کہ ایوئی کہانڑی منے فلم واسے بی لکھی آئی۔ جیہڑی کہ ”طوفان اور زندگی“ دے ناں تے اردو زبان وچ بنڑی آئی تے ”جوند او طوفان“ دے ناں تے پشتو وچ بنڑی آئی تے اس دے ہدایتکار یوسف بھٹی آئے تے پروڈیوسر مبین آئے۔ کہانڑی دے حوالے نال اے ہک کامیاب فلم آئی۔

ہندکو مہتل

کالیاں دے کالے ای ہوندین

الفاظ معنی: کالے ای (کالے ہی) ہوندین (ہوتے ہیں)

اردو ترجمہ: کالوں کے بچے کالے ہی ہوں گے

عنوان: اولاد/خصلت

مدعا: اکا جیا ہونڑاں

مطلب: یعنی مطلب اے وے کہ اچھیاں دی اولاد اچھی ہوندی اے تے بُریاں دی اولاد بُری ای ہوندی اے۔

خدمات دا اعتراف

گندھارا ہندکو بورڈ پشور دی شروع سی ایہہ روایت رئی اے کہ اِس دے پلیٹ فارم سی ہمیشہ ہر اُس بندے دی حوصلہ افزائی تے پذیرائی کیتی اے کہ جس نے آپڑی زبان، ملک و قوم دی خدمت کیتی اے، اگر کوئی شخصیت حیات اے تے اُس دے نال خصوصی شاماں مناڑاں دا اہتمام کیتا گیا وے جس دی ہِک طویل فہرست اے تے اگر کوئی انتقال کر گیا وے تے اُس دی یاد اچ تعزیتی ریفرنسز رکھے گئے وُن، خصوصی دِن منائے گئے وُن، خدمت کرنے والے لوکاں دی خدمات نوں خراجِ تحسین پیش کیتا جاندا رِیا وے۔ یعنی ایہہ وئی فروری دا مہینہ جدو شروع ہوندے تے ساڈی اکھیاں دے سامنڑے کئی ایسے خوبصورت چہرے آ کے کھلو جاندے وُن جیہڑے فروری دے مہینے اچ ہی ساڈے سی جدا ہوئے اَئے، برے اُناں دِیاں یاداں اچ بی ساڈے دِلاں اچ جیندیاں وُن۔ فروری دا ہی مہینہ اَیا کہ جدو گندھارا ہندکو بورڈ دی ہندکو ادبی تنقیدی اکٹھ نے ایہہ فیصلہ کیتا کہ آئندہ اجلاس اچ اُستاد صوفی بشیر احمد ہونڑاں دے نال خصوصی شام منائی جاسی برے مالک دا فیصلہ کجھ ہور اَیا اُستاد صوفی بشیر ہونڑاں اُس اجلاس سی پہلے ہی ساڈے سی جدا ہو گئے تے جس تاریخ تے اُناں دے نال شام مناڑی اَئی اُس تاریخ تے اُناں دی یاد اچ تعزیتی ریفرنس رکھا گئیا، اِسی طراں مقبول اعجاز اعجازی ساڈے ہندکو ادب دا بہت وڈا نام اے، ہندکو شاعری تے بالخصوص ہندکو نظم اچ اناں نے بہت کم کیتا، ہندکو ادب نوں ۳ معیاری شعری مجموعہ دِتے جیہڑے کہ نایاب ہو چکے اَئے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے قیام سی بعد اُناں تریواں ناپید شعری مجموعے آں نوں دوبارہ شائع کیتا گئیا۔ اِسی طراں ہندکو تے اُردو زبان دے مردِ قلندر شاعر لالا مضمر تاتاری بی فروری دا ہی مہینہ اَیا کہ ساڈے سی جدا ہوئے، گندھارا ہندکو اکیڈمی نے اُناں دی یاد نوں بی زندہ تے جاوید رکھنڑ دے وسے اُناں دے ہندکو شعری مجموعہ جیہڑا کہ 1986ء اچ شائع ہویا اَیا اُس نوں دوبارہ سی شائع کر کے منظر عام تے آندا۔ اِس سی بعد ساڈے پشور دی ہِک مقبول تے فعال ادبی تنظیم دے بانی صدر ناز سیٹھی بی فروری دے مہینے اچ ہی آپڑے خالق حقیقی دے کول پہنچ وُن گندھارا ہندکو اکیڈمی نے اُناں دی خدمات نوں بی خراج تحسین پیش کرنے وسے اُناں دے بی ہندکو شعری مجموعہ ”دِل دے ہتھوں“ دا دوسرا ایڈیشن شائع کیتا۔ الحمد اللہ گندھارا ہندکو بورڈ اج بی اُسی ڈگر تے رواں دواں وے تے آپڑے وڈیاں دی خدمات نوں خراجِ تحسین پیش کردے جیہڑے زندہ وُن اُناں نوں بی تے جیہڑے ساڈے وچھڑ گئے وُن اُناں نوں بی۔

آپڑیں زبان

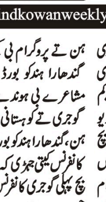

اختر شماریاں

محمد اختر نعیم

hindkowanweekly@gmail.com

ماں بولی دے عالمی دیہاڑے دے موقعے تے گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ سنڑ ہک پروگرام کیتا، اس پروگرام دی صدارت محمد رضا خان تنولی دی اسی، خاص مزمان تعلیمی بورڈ ایبٹ آباد دے چیئرمین عنایت اللہ وسیم اسے۔ انہاں اس موقعے تے اخیا کہ اج مادری زباناں دے عالمی دیہاڑے دے موقعے تے میں ایہہ آکھڑاں چاہنداں کہ مادری زبان صرف گل کتھ دا بنیادی ذریعہ نہی بلکہ ایہہ مقامی ثقافت دے مکمل اظہار دی علامت بی اے۔ اگر اسی اپڑیں ثقافت اور طرزِ زندگی نوں محفوظ رکھڑاں چاہندے آں تے اساں کو ایہہ سامڑے رکھڑیں چاہی دے کہ مادری زبان دا تحفظ مچ ضروری اے۔ مادری زبان اوہ گل پوری طراں بیان کرنا دی صلاحیت رکھدی اے جہڑی دوئی زبان یا بولی بچ ممکن نہی ہوندی۔ ہندکو ہک وسیع علاقے بچ بولی جلدی اے تے ہزارہ، خیبر پختونخوا، آزاد کشمیر تے پنجاب دے بعض علاقیاں بچ اس دی سوہنڑی مختلف بولیاں موجود ہن، ورے بدقسمتی نال اساں اس نوں تحریری شکل بچ زیات استعمال نہی کیتا۔ اسی سارے ہندکوواناں نوں چاہی دے کہ معاشرے بچ ہر سطح تے اس دی بول چال دے نال نال تحریری صورت کو بی فروغ دیواں۔ اسدی شاندار تاریخ، بین الاقوامی زباناں نال تعلق تے گندھارا تہذیب نال اس دا رشتہ اساں واسطے جانڑاں تے جھڑاں مچ ای اہم تے ضروری اے۔ ہندکو دا ذخیرہ الفاظ مچ زیات اے تے مالا مال اے اور اس دی اصل خوبصورتی اس دے استعمال بچ اے۔ محمد رضا خان تنولی سنڑ آخیا کہ گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ باقاعدگی نال مادری زباناں دے عالمی دیہاڑے تے آپڑیں پروگرام کردی اے تے اسی مختلف موقعاں تے ہندکو دے فروغ واسطے کم کردے آں، محمد اختر نعیم ہر ہفتے مقامی ایف ایم ریڈیو تے ہندکو پروگرام کردے ہن تے انہاں پروگراماں بچ ہندکو زبان دی ثقافت نوں اجاگر کردے ہن، اس توں علاوہ ریڈیو پاکستان ایبٹ آباد توں بی ہندکو پروگرام کردے ہن۔ عنایت اللہ وسیم صیب چنگی گل کیتی اے کہ آساں کو تحریر دے پاسے بی کم کرنا دی ضرورت اے، ایہہ گل بی اے کہ ہندکو دا ذخیرہ الفاظ مچ زیات اے، کھنڈرات توں برآمد ہونڑاں والے کتبیاں توں بی ہندکو دے آثار ملدے ہن جہڑے کہ خط خروشتی بچ ہن، ظاہر اے کہ ہندکو ہک پرانڑیں زبان اے، آساں کو آپڑیں کھراں بچ بی ہندکو زبان تے ثقافت دسڑیں چاہی دی اے تا کہ نوجوان نسل اس توں شناسا ہووے تے آنڑاں والے ویلے بچ اس کم نوں جاری رکھن۔ محمد اختر نعیم، محمد حیات، حامد قاسم، عامر رضا، مختار احمد، محمد نعیم سنڑ اس گل تے زور دتا کہ آساں کو صرف زبانی ای نہ بلکہ عملی طور تے بی ہندکو واسطے مچ زیات کم کرنا دی ضرورت اے، پرانڑیں گیت جہڑے کہ آساں دا ثقافتی ورثہ ہن انہاں کو کٹھا کر کے کتابی شکل بچ آنڑاں تا کہ دوئے لوک بی اس توں مستفید ہوون، ہندکو دے اکثر الفاظ دوئی زباناں بچ موجود ہن جس کو لوک آپڑیں زبان دے الفاظ سمجھدے ہن جد کہ اوہ الفاظ ہندکو دے ہن، اسی طراں بعض جائی خالص ہندکو بولی جلدی اے تے اسی اس پاسے خیال نہ کردے تے نہ کوئی اہمیت دیندے آں، آساں کو ہندکو گرامر تے خاص توجہ دینڑی ہے سی، اساں دے ہندکو دے مچ چنگے لکھڑاں والے ہن اوہ اس حوالے نال بڑا کم کر سکدے ہن۔ سکولاں بچ ہندکو پرائمری سطح تے موجود اے، اسی حکومت توں بی مطالبہ کردے آں کہ ہائی سکول دی سطح تے بی اختیاری مضمون دے طور تے نصاب بچ شامل کیتا جلے، اگر اساں اس ویلے ہندکو تے توجہ نہ دتی تے فیر آنڑاں والی نسل اس توں دور ہو جلسی، اسی ساری زباناں دا احترام کردے آں، گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی پشور کو ایہہ اعزاز حاصل اے کہ اوہ ہور زباناں کو نال نال رکھیا تیا نہاں زباناں دی کتاباں بی شائع کیتیاں ہن تے پروگرام بی کیتے ہن، ساری زباناں دا گلدستہ گندھارا ہندکو بورڈ اے۔ مانسہرہ بچ آساں دے مشاعرے بی ہوندے ہن جس بچ ہندکو دے نال نال گوجری تے کوہستانی زبان دے شعرا بی کلام پڑھدے ہن، گندھارا ہندکو بورڈ سنڑ مانسہرہ بچ نہ صرف پہلی ہندکو کانفرنس کیتی جہڑی کہ ہزارہ یونیورسٹی بچ ہوئی تے ہزارہ بچ پہلی گوجری کانفرنس دا اعزاز بی اساں کو حاصل اے جس دے خاص مزمان وفاقی وزیر سردار یوسف صیب اسے۔ انشا اللہ ہندکو زبان دے فروغ واسطے سارے ہندکوان مل جل کے کم کرساں۔ ہندکو دے حوالے نال جیڑا بی کوئی انفرادی یا اجتماعی کم کرے تے آساں دا پورا تعاون اس نال ہوسی۔

میک ویسٹ گریٹ اگین

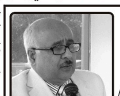

عقیقِ عتیق

عتیق صدیقی

hindkowanweekly@gmail.com

سیکرٹری آف سٹیٹ مارکو روبیو دی میونخ سیکورٹی کانفرنس اُچ تقریر ظاہر کردی اے کہ امریکہ اس پلیٹ فارم نوں آپڑی خارجہ پالیسی نوں مشہور کرنے وسے استعمال کردا پیا وے، پچھلے سال اسی کانفرنس اُچ نائب صدر جے ڈی وینس نے بغیر کسی خوف دے یورپی ممالک نوں خبردار کیتا ایا کہ اوہ آپڑی دفاعی ضرورتاں نوں آپ ای پورا کرن، کیوں کہ امریکہ ہونڑ اے ذمہ داریاں پوری نی کر سکدا۔ یورپی میڈیا نے اس تقریر دی ہنسی مذاخ قرار دتا ایا۔ جے ڈی وینس نے یورپی لیڈراں نوں کہیا ایا کہ ہونڑ یورپی سٹائل ڈیموکریسی دا وخت گزر گیا وے اس جمہوریت نے اک پاسے تا یورپ نوں لکھاں دی تعداد اُچ مہاجرین دتے وُن تے دوئے پاسے سجی باں دی جماعتاں دے اظہار خیال تے پابندی لگائی اے۔ نائب صدر نے کہیا ایا کہ اے پالیسیاں نہ صرف یورپ وسے بلکہ پوری مغربی تہذیب وسے خطرہ وُن، اک اجیا خطرہ جیہڑا روس سی بی زیادہ خوفناک اے۔ اس تقریر نوں چپ چاپ بغیر کسی ردعمل دے سُنڑاں گیا ایا، اس دے بعد یورپی لیڈراں نے نہ صرف اس گل دا یقین کر لتا کہ اناں دے امریکہ نال گہرے تعلقات دا دور ختم ہونڈا پیا وے، بلکہ اس دے فوراً بعد کئی یورپی ملکاں نے آپڑے دفاعی بجٹ اُچ اضافہ بی کر دتا، صدر ٹرمپ دس وریاں پہلے اے مطالبہ کر چکے ائے کہ ہر یورپی ملک نوں آپڑا دفاعی بجٹ دو فیصد سی ودھا کہ پنج فیصد کرنا ہوسی۔ امریکہ دی دفاعی سٹیبلشمنٹ نوں جدو اے سمجھ آئی کہ امریکہ تے یورپ دے درمیان خلیج بوت پھیل گئی اے تے اُس وخت تکل بوت دیر ہو چکی ائی۔ صدر ٹرمپ ڈنمارک دے علاقے گرین لینڈ تے قبضے دی تھمکیاں نے یورپی اقوام نوں خوفزدہ کر دتا، کُش مہینے پہلے برطانیہ، جرمنی تے فرانس دے رہنماواں نے مشترکہ طور تے اعلان کیتا کہ اوہ گرین لینڈ دا دفاع کرسُن، جدو امریکہ نے اسی سال پرانڑیں اتحاد دی افادیت تے شک دا اظہار کر دتا تے وت ہر کسی نوں آپڑا تحفظ آپ ای کرنے دی فکر ہو گئی، روس دی چار وریاں پرانڑی یوکرین جنگ اُچ روس دی پیش قدمی یورپی اقوام دا خوف ودھنڑیں دی وجہ بنڑ دی پئی اے۔ چودہ فروری نوں جدو امریکی سیکرٹری آف سٹیٹ میونخ سیکورٹی کانفرنس سی خطاب کرنے آئے تے کسی نوں پتہ نی ایا کہ اوہ کے کہہ سُن، اوہ جے ڈی وینس دی اک سال پہلے دی تقریر نوں دوبارہ بی کر سکدے ائے تے اک نوی تے مثبت گل بی کر سکدے ائے، مارکو روبیو دے خطاب نے اس تاثر نوں زور دتا وے کہ امریکہ یورپ دے زخماں تے دوا رکھڑیں دی کوشش کر دا پیا وے، مارکر روبیو دی گفتگو دے انداز دے طریقے سی بوت مختلف ایا، امریکی وزیر خارجہ نے امریکہ تے یورپ دے مشترکہ تہذیبی، ثقافتی تے تاریخی ورثے دی حفاظت نوں اک اہم فرض قرار دیندے ہوئے کہیا کہ مغربی ممالک اگر آپڑی سرحداں دی حفاظت نہ کرسُن تے اُناں دا روشن و شاندار ماضی بوت جلدی دوئے ملکاں دی تہذیب و تمدن دے سامنڑیں ختم ہو جاسی۔ مارکو روبیو نے کہیا کہ یورپ جتنا جلدی اس تہذیبی تنسیخ نوں محسوس کر لوے اتنا اچھا ہوسی۔ اناں دی رائے اچ امریکہ تے یورپ دا مشترکہ تہذیبی ورثہ ای دوناں براعظماں دے تعلق دی بنیاد اے۔ یورپ اگر آپڑے کلچر، تہذیب تے اخلاقی اقدار دی حفاظت نہ کرسی تے اے تعلق قائم نہ رہ سک سی۔ بہ الفاظ دیگر مارکو روبیو یورپ نوں میک امریکہ گریٹ اگین دے فلسفے تے عمل کردے ہوئے میک یورپ گریٹ اگین دی پالیسیاں اختیار کرنے دی نصیحت کردے پئین، اس دا مطلب لکھاں دی تعداد اُچ تارکین وطن دی واپسی تے مزید مہاجراں دے داخلے تے پابندی ایا۔ اس دی تہہ اچ چھپی ہوئی گل اے وے کہ امریکہ مغربی ملکاں اچ مکمل طور تے اک مسیحی تے سفید فام کلچر دا قبضہ چاہندا وے۔ اس انداز فکر نوں پر زور الفاظ اُچ بیان کردے ہوئے مارکو روبیو جناں دے والدین کیوبا سی امریکہ آئے ائے نے کہیا کہ We are bound to one another by the deepest bonds that nations could share اس گل نوں ودھاندے ہوئے اُناں نے کہیا کہ ساڈا تعلق صدیاں دی مشترکہ تاریخی، مسیحی عقیدے، کلچر، زبان تے بے شمار قربانیاں دا نتیجہ وے، سیکرٹری آف سٹیٹ نے خبردار کیتا کہ امریکہ یورپ دے موجودہ زوال اُچ کوئی کردار ادا نی کرنا چاہندا، اس دا مطلب اے ای اے کہ یورپ نے اگر میک امریکہ گریٹ اگین ولی پالیسیاں اختیار نہ کیتیاں تے اناں دے پرانڑیں تعلقات نوں برقرار رکھڑاں مشکل ہوسی۔ روبیو دے انداز فکر نال اختلاف کر رکھڑیں ولے آں دا کیہنڑاں وے کہ تہذیبی ورثہ، اخلاقی اقدار تے کلچر اک جیا ہو سکدا وے بڑّے دو براعظماں دے تعلقات نوں نہ تا کسی جذباتی سوچ دے تھاگے اچ بندھا جا سکدا وے تے نہ ای نوے حقائق تے بدلدی ہوئی دُنیا تے تقاضے آں نوں نظر انداز کیتا جا سکدا وے۔ ہالینڈ دے مورخ تے سابقہ ڈپلومیٹ Luuk Van Middelaar نے روبیو دی تقریر نوں سوچی سمجھی پالیسی قرار دیندے وہے کہیا کہ It is all the more dangerous for Europeans offering a new packt on the basis of a shared civilization سنجیدہ فکر یورپی دانشور امریکہ دی اس خارجہ پالیسی نوں خطرناک قرار دیندے ہوئے کیہندے پئین کہ امریکہ واضح طور تے یورپ دی پاپولسٹ جماعتاں دے MAGA سی باقاعدہ عمل کرنے دا تقاضا کر دا پیا وے۔ جرمنی دے چانسلر Friedrich Merz دے اس تبصرے نوں آخری لفظ کہیا جا سکدا وے۔ The culture wars of the MAGA movement are not ours. یعنی میگا تحریک دی کلچر جنگ ساڈی نیئنگی، روبیو دی تقریر تے یورپی ردعمل نوں ویکھدے ہوئے کہیا جا سکدا وے کہ امریکہ وسے میک ویسٹ گریٹ اگین دی پالیسیاں نوں لگانڑاں آسان نہ ہوسی۔

بشکریہ روزنامہ آج پشاور (مترجم: بلال احمد)

چترال تے یادگار نشست

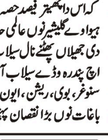

داد بیداد

ڈاکٹر عنایت اللہ فیضی

drfaizibalim@gmail.com

جدو سی ادبی میلے آں دا سلسلہ شروع ہویا وے کراچی سی لاہور، اسلام آباد تے پشور تکل رونق لگی رہندی اے، اچھی گل تا اے وے کہ سید احمد شاہ نے کراچی اچ ادبی میلے وسے کاروباری شخصیات تے مالیاتی اداریاں سی اشتہارات تے عطیات اکٹھا کرنے دی جیہڑی روایت شروع کیتی اے اوہ روایت بی پشور تکل آ گئی اے، اے وکھری گل اے کہ وڈے شہراں اچ مالی معاونت کرنے ولے آں دی تعداد سینکڑاں اچ ہوندی اے پشور جئے نکے شہر اُچ مشکل نال 28-27 معاونین مل جاندین، اس ختم ہونڑیں ولے ہفتے تے سوشل میڈیا دے ذریعے اطلاع آ گئی اے کہ پشور دے ادبی میلے دا مقام پشاور یونیورسٹی سی بدلا کے بریز انسٹی ٹیوٹ اُچ رکھ دتا گیا وے تے صوبائی سطح تے ادبی میلے اچ اک نشست چترال تے بی ہوسی، سینئر ادیب، دانشور تے شعبہ جغرافیہ دے سابق چیئرمین پروفیسر اسرار الدین چترال دے جغرافیائی خط و خال تے مستقبل دے امکانات یا خطرات تے پینل ڈسکشن دی صدارت کرن سُن، ساہنے کہیا کہ اے سنہرا موقع وے کہ ماڈریٹر شعبہ اردو دے ایم فل سکالر کلیم منظر نے بار بار فون کو کے وخت تے جگہ دی یاد دہانی کرائی اتھے تکل کہ اسی اُتھے پہنچے تے دروازے تے استقبال کرنے وسے موجود ائے فاروق احمد دی گڈی نوں دروازے دے اندر خصوصی پارکنگ اُچ جگہ دلوائی تے ساہنوں نال لے کے پروفیسر اسرار الدین صیب دا استقبال کیتا، وت اسی آستہ آستہ پہلی منزل پروفیسر غیور حسین ہال دی طرف ٹُرپے جتھے چترال دا سیشن ہونڑیں ولا ایا۔ کلیم منظر نے پہلے پروفیسر اسرار الدین دا تعارف کرایا وت پینل دا تعارف کرایا، اس دے بعد سیشن دے بارے اچ تمہیدی کلمات کہہ کے مائیک مہمان مقرر دے حوالے کیتا، عنوان ایا، ”چترال جغرافیائی اور ثقافتی تناظر میں“ پروفیسر اسرار الدین نے گل شروع کردے ہوئے کہیا کہ ساڈے وسے چترال دا محل وقوع اے وے کہ مشرق اُچ گلگت، مغرب اُچ بدخشاں، شمال اُچ واخان تے جنوب اُچ نورستان اے بڑے دُنیا دے جغرافیہ دان اس نوں خطوط طول بلد 71-75 تے عرض بلد 31-35 دے درمیان ویکھدے تے لکھدے وُن اے محل وقوع دا عالمی پیمانہ وے اس پیمانے دے اندر اے ویکھا جاندا وے کہ سطح سمندر سی کتنا اُچا وے، عالمی ماہرین وسے حیرت دا مقام اے کہ چترال دے جنوب اُچ ارندو دی اُچائی ترے ہزار فٹ جد کہ شمال اُچ بروغیل دا آخری گراں چودہ ہزار فٹ اُچا وے۔ چترال دے شمال تے مغرب اُچ ہندوکش دے پہاڑی سلسلے دی ستر چوٹیاں چو سب سی اُچی چوٹی ترچ میر پچیس ہزار فٹ اُچی اے، دو ضلعیاں دا کل رقبہ چودہ ہزار اٹھ سو مربع کلومیٹر تے آبادی پنج لکھ نفوس تے مشتمل اے۔ آبادی دی گنجانی فی مربع کلومیٹر صرف ترتالیس نفوس گنڑی جاندی اے جد کہ شہری علاقیاں اچ اے اعداد و شمار ہزراں اچ ہوندے وُن، چترال دے جغرافیے دی اک خصوصیت اے وے کہ اس دا چھیتر فیصد حصہ پہاڑاں تے گلیشیراں نے کیہرا ہیوا وے گلیشیرنوں عالمی حدت سی خطرہ وے چنانچہ گلیشیر دی جھیلاں پھٹنے نال سیلاب آندے وُن پچھلے دی وریاں اچ پندرہ وڈے سیلاب آئے سوہنڑیں گراں بریپ، سنوغر، بوی، ریشن، ایون، شوغور وغیرہ اچ فصلاں تے باغات نوں بڑا نقصان پہنچا۔ آبادی بی متاثر ہوئی، پینل دے اراکین نے آبادی دے اندر چودہ زباناں دا ذکر کیتا تے بتایا کہ چترال واحد علاقہ وے جتھے اَسی فیصد آبادی دی زبان کھوار اے، شمال اُچ واخی، قرغیز تے سریقولی زباناں بولی جاندیاں وُن، مغرب اُچ یادغہ تے شیغنانی زباناں بولنے ولی آبادی بستی اے، جنوب اُچ پشتو، گوجری، پالولا، ڈمیلی، گوار بتی، مڈاک لشٹی، کالاشہ، کموری تے کتہ وری زباناں دے نال نال کھوار بولی جاندی اے۔ پاکستان اُچ دوا کوئی علاقہ اجیا نیئنگا جتھے پنج لکھ آبادی اچ چودہ زباناں بولیاں جاندیاں ہو وُن تے جتھے اٹھ زباناں دی معدومیت دا خطرہ ہووے، شعبہ جغرافیہ پشاور یونیورسٹی دے چیئرمین ڈاکٹر فضل الرحمان نے کہیا کہ ساڈے کول صرف میدانی اضلاع وسے پالیسی بنڑ دی اے۔ پہاڑی علاقیاں وسے پالیسی نی بنڑ دی ضرورت اس امر دی اے کہ پہاڑی علاقیاں تے سائنسی تے سماجی تحقیق دا دائرہ وسیع کر کے باقاعدہ پالیسی وضع کیتی جاوے۔ ادبی میلے دے دوران بریز انسٹی ٹیوٹ دے لان اُچ جائنہ وِنڈو دے سٹال تے ہر عمر تے ہر صنف دے مزماناں دا رش ویکھڑیں اچ آیا۔ سٹال دے مینیجر عبدالواسط ساریاں نوں بریفنگ دیندے پئے ائے تے اسی اُتھوں اچھیاں یاداں لے کے رخصت وہئے، یار زندہ صحبت باقی۔

بشکریہ روزنامہ آج پشاور (مترجم: بلال احمد)

بچھے ترجمیاں دیاں خوبیاں

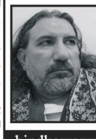

اشعر نشر

سعید اشعر

hindkowanweekly@gmail.com

ترجمہ دراصل دو زباناں دے بچکار محض ہک رستہ نیئنھ بلکہ دو تہذیباں، دو ذہنی ساختاں تے دو فکری روایتاں دے بچکار ہک حساس مکالمہ اے۔ مترجم اس مکالمے دا کہلا گواہ وی ہوندے تے کہلا ذمہ دار وی۔ اسی آسطے ترجمے دی پہلی تے بنیادی صفت ایہہ اے کہ اوہ اصل متن نال دیانت دار ہووے، مگر ایہہ دیانت داری کسی حساب کتاب دی طرحاں خشک نیئنھ ہونڑی چاہیدی بلکہ ہک تخلیقی امانت ہونڑی چاہیدی اے۔ جس بچ مترجم ایہہ سمجھدا ہووے کہ مصنف کیہہ آکھدے۔ کیوں آکھدے تے کس فضا بچ آکھدے۔ اصل متن دی روح آں جھڑاں اس ویلے ممکن ہوندے جسلے مترجم محض لفظاں تا نیئنھ رکدا بلکہ مفہوم دیاں تہواں بچ لہندے۔ ہر بچھا متن اپڑیں اندر ہک مخصوص آہنگ رکھدے، ہک داخلی رفتار، ہک جذبے دی سطح، کدے سکون، کدے اضطراب۔ کدے مترجم اس آہنگ آں محسوس کیتے بغیر ترجمہ کرے تے متن جیندا نیئنھ رہندا بلکہ محض ہک اطلاع بنڑ کے رہ جلدے۔ اسی آسطے ترجمہ کردیاں ہویاں ایہہ دیکھڑاں ضروری ہوندے کہ کتھا جملہ ٹھہر کے ساہ کہندے تے کتھا تیزی نال اگا بدھ ریہا اے۔ کتھا خموشی بول ریہی اے تے کتھا لفظاں دا ہجوم معنی پیدا کر ریہا اے۔ ایہہ سارے اوہ عناصر نیں جیہڑے لفظی ترجمے نال ہتھ نیئنھ آندے بلکہ صرف گہرے مطالعے تے وار وار دے مکالمے نال سامڑیں آندے نیں۔ فر زبان دا مسئلہ آندے، جیہڑا بظاہر سادہ مگر درحقیقت بہوں پیچیدہ اے۔ مترجم کدے ہدف زبان تا مکمل گرفت نیئنھ رکھدا تے بہترین مفہوم وی بدنما ہو جلدے۔ بچھی ترجمہ شدہ تحریر اوہ ہوندی اے جیہڑی اپڑی زبان بچ اجنبی محسوس نہ ہووے، جس دے جملے بناوٹ دا شکار نہ ہوون، جس بچ لغت دی نمیش دے بجائے فطری روانی ہووے۔ زبان دا حسن اس ویلے قیم رہندے جسلے مترجم ایہہ فیصلہ کر سکے کہ کتھا کلاسیکی لہجہ مناسب اے تے کتھا سادہ، کتھا محاورہ جان بچا ہکدے تے کتھا خموشی بہتر اے۔ اس مرحلے تا مترجم دراصل مصنف دے نیئنھ بلکہ قاری دے نیڑے کھلتا ہوندے۔ کیونکہ اس آں ایہہ وی دیکھڑاں ہوندے کہ متن نویں زبان بچ کس ذہن دے سامڑیں رکھیا جل ریہا اے۔ ترجمے دی ہک ہور بڈی خوبی فکری شعور اے۔ ہر متن کسی نہ کسی فکری روایت نال جڑیا ہوندے۔ چاہے اوہ فلسفیانہ ہووے، صوفیانہ ہووے، سماجی ہووے یا محض جمالیاتی۔ مترجم کدے اس روایت توں ناواقف ہووے تے اوہ لفظ تے منتقل کر چھڑسی مگر فکر ترٹ جلسی۔ خاص طور تا ایجے متن بچ جتھا تجرید، علامت تے اشاریت بنیادی کردار ادا کردی اے۔ اتھا مترجم دا ذوق امتحان بچ پے جلدے۔ اس آں ایہہ جھڑاں ہوندے کہ ہر علامت آں کھول چھڑاں ضروری نیئنھ تے ہر ابہام آں ختم کرڑاں وی اصل متن نال ناانصافی ہو ہکدی اے۔ بعض ویلیاں اصل متن دی طاقت اسی تہند بچ ہوندی اے۔ اسی نامکمل پن بچ، جیہڑا مترجم آں جوں دا توں برقرار رکھڑاں پیندے۔ اسی تسلسل بچ ایہہ گل وی اہم ہو جلدی اے کہ مترجم اپڑی ذات آں کتھا تک شامل کرے تے کتھا روک چھڑے۔ بچھا ترجمہ اوہ ای اے جس بچ مترجم موجود وی ہووے تے غائب وی۔ اس دی موجودگی اس انتخاب بچ ظاہر ہوندی اے جیہڑا اوہ لفظاں، جملیاں تے ساخت دے حوالے توں کردے تے اس دی غیر موجودگی اس گل بچ کہ متن تا اس دی شخصیت حاوی نہ ہووے۔ کدے ترجمہ پڑھدیوں ہویوں قاری مترجم آں بہوں زیادہ محسوس کرڑاں لگے تے سمجھ کہنڑاں چاہیدے کہ کدھرے نہ کدھرے توازن بگڑ گیہا اے۔ ترجمے دی ہک خموش مگر بنیادی خوبی قاری دا احترام اے۔ مترجم ایہہ فرض نیئنھ کر ہکدا کہ قاری سب کجھ جانڑدے، مگر اوہ ایہہ وی نیئنھ سمجھ ہکدا کہ قاری بالکل نابلد اے۔ اوہ متن آں اس طرحاں پیش کردے کہ قاری خود دریافت کرے، خود رکے، خود سوچے۔ انجو ترجمہ ہک یک طرفہ عمل نیئنھ رہندا بلکہ ہک مشترکہ تجربہ بنڑ جلدے۔ جس بچ اصل مصنف دی اواز وی محفوظ رہندی اے، مترجم دی بصیرت وی شامل ہوندی اے تے قاری دی شرکت وی ممکن ہو جلدی اے۔ اس مقام تا ترجمہ محض ہک علمی سرگرمی نیئنھ رہندا بلکہ ہک سنجیدہ ادبی تے فکری عمل بنڑ جلدے۔ جس بغیر زباناں دے بچکار حقیقی ربط قیم نیئنھ ہو ہکدا۔ کدے ترجمے دا مقصد واقعی ایہہ اے کہ اصل متن تک قاری دی رسائی اسان ہووے تے فر سب توں پہلے اساں آں ایہہ منڑاں پیسی کہ ترجمہ قاری آسطے ہوندے۔ مترجم دی مہارت دسالڑاں جو گے نیئنھ۔ جسلے قاری آں ماخذ زبان مثال دے طور تے فارسی نیئنھ آندی تے ترجمہ اسی آسطے کیتا جلدے کہ اوہ اس اجنبیت توں نجات پا سکے، نہ کہ ہک نویں تے مزید پیچیدہ اجنبیت بچ کھلیا جلے۔ فارسی شاعری دے منظوم تراجم بچ اکثر مترجمین دے ہاں ایہہ رجحان پایا جلدے کہ اوہ اصل متن دی عظمت یا اپنی وفاداری ثابت کرڑاں جو گے ترجمے دے اندر فارسی دے پورے مصرعے، ادھے مصرعے یا مشکل الفاظ جوں دے توں چھوڑ دیندے نیں۔ بظاہر ایہہ رویہ علمی دیانت یا شعری احترام دے ناں تا اختیار کیتا جلدے۔ مگر عملاً اس دا نتیجہ ایہہ نکلدے کہ ترجمہ اپڑی بنیادی افادیت کھو بیٹھدے۔ کدے قاری آں ہر دوئے مصرعے تا ٹھہل کے ایہہ سوچڑاں پیوے کہ ایہہ فارسی جملہ کیہہ آخ ریہا اے تے فر ترجمہ ہک سہولت نیئنھ بلکہ ہک رکاوٹ بنڑ جلدے۔ اتھا ہک بنیادی غلط فہمی کم کر ریہی ہوندی اے کہ منظوم ترجمہ دا مطلب ایہہ اے کہ اصل زبان دی ساخت، الفاظ تے آہنگ آں کسی نہ کسی صورت بچ نمایاں رکھیا جلے۔ حالانکہ حقیقت اس دے برعکس اے۔ منظوم ترجمہ کدے کیتا ای جل ریہا اے تے اس دی سب توں بڈی ذمہ داری ایہہ بنڑدی اے کہ اوہ ہدف زبان بچ ہک مکمل، خود کفیل نظم دے طور تا ٹھہل سکے۔ کدے اردو یا ہندکو بچ پیش کیتی گیہی نظم اپڑی زبان بچ بہا نیئنھ رکھدی، کدے اس دا مفہوم بغیر لغت دے واضح نیئنھ ہو ریہا، تے چاہے اوہ عروضی طور تا کتنا ای درست کیوں نہ ہووے، اوہ ترجمہ اپڑیں مقصد بچ ناکام اے۔ ترجمے دا مطلب ایہہ ای اے کہ اوہ سب کجھ منتقل کیتا جلے جیہڑا اصل مصنف آکھڑاں چاہندا ایہا۔ اس زبان بچ جیہڑا قاری سمجھدے۔ اس عمل بچ ایہہ لازم نیئنھ کہ اصل زبان دی ہر نشانی نال لگی رہوے۔ اصل مصنف دا خیال، جذبہ، فکری جہت تے شعری کیفیت کدے منتقل ہو گیہی تے زبان بدل جلڑاں کوئی جرم نیئنھ بلکہ ترجمے دی کامیابی اے۔ فارسی دے پورے پورے مصرعے یا مشکل تراکیب شامل کر کے دراصل مترجم ایہہ فرض کر کہندے کہ قاری وی کسی حد تک فارسی جانڑدے تے ایہہ ای اوہ مفروضہ اے جیہڑا ترجمے دی بنیاد آں کمزور کر چھڑدے۔ ایہہ مسئلہ خاص طور تا اس ویلے سنگین ہو جلدے جسلے منظوم ترجمہ پہلے ای ہک مشکل فن ہووے۔ اتھا مترجم آں معنی، آہنگ، بحر تے جمالیات دے بچکار توازن قیم کرڑاں ہوندے۔ کدے اوہ اس نازک مرحلے تا وی فارسی دے سہارے کہنڑاں لگے تے اس دا مطلب ایہہ اے کہ اوہ اردو یا ہندکو بچ اس مفہوم آں پورے اعتماد نال منتقل نیئنھ کر پا ریہا۔ انجو ترجمہ ہک نیم مکمل صورت اختیار کر کہندے۔ نہ اوہ اصل رہندے نہ نویں زبان بچ پوری طرحاں ٹہل پاندے۔ اصل بچ ایہہ سوال وی اتھا پیدا ہوندے کہ اساں ترجمہ کس آسطے کر ریہے آں۔ کدے مقصد صرف اہلِ علم یا فارسی دان طبقہ اے تے فر ترجمہ کرڑاں دی لوڑ ای کیہہ اے۔ اصل متن ای کافی اے۔ لیکن کدے مقصد عام اردو یا ہندکو قاری اے تے فر مترجم آں اس قاری دی زبان، اس دی سطحِ فہم تے اس دی ادبی روایت آں مرکز بچ رکھڑاں ہوسی۔ ورنہ ترجمہ ہک ایجا متن بنڑ جلدے جیہڑا بیک وقت ساریاں آں خوش کرڑاں دی کوشش بچ کسی آں وی مطمئن نیئنھ کر ہکدا۔ اس آسطے ایہہ گل بالکل درست اے کہ فارسی دے منظوم تراجم بچ جسلے غیر ضروری طور تا اصل زبان آں گھسیٹیا جلدے تے ترجمے دی بنیادی خوبی، یعنی اسان تے براہِ راست رسائی، ختم ہو جلدی اے۔ بچھا ترجمہ اوہ ای اے جیہڑا قاری آں ایہہ احساس نہ دلاوے کہ اوہ کسی دوئے درجے دا متن پڑھ ریہا اے۔ بلکہ اس آں انجو لگے جنجو اوہ اسی زبان بچ کسی بڈے شاعر دی گل سنڑ ریہا اے۔ کدے ایہہ احساس پیدا نہ ہو سکے تے فر چاہے ترجمہ کتنا ای محنت طلب کیوں نہ ہووے، اس تا سوال چاہنڑاں بالکل جائز اے۔

‘کوہاٹی ہندکو’ از ڈاکٹر یونس ندیم

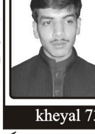

کرول

علی اویس خیالؔ

kheyal 736@gmail.com

ہندکو زبان خطۂ ہند دی ہک قدیم زبان اے۔ اِس دی تاریخ تے اِس دے وجود دے آثار اِس سرزمین تے قبل از مسیح سی پہلے دے موجود اُن۔ اج اِس زبان دے بولنڑیں تے اِس نوں سمجھنڑیں والے اگرچہ دُنیا دے کونے کونے اچ پھیل چکے وُن بڑے فیر بی ایہہ زبان زیادہ تر اِسی خطہ اچ یعنی ہندوستان سمیت پاکستان تے اِس دے صوبہ پنجاب تے خیبر پختونخوا دے کئی علاقے آں پشور، ایبٹ آباد، مانسہرہ، حویلیاں، ہری پور، ڈی آئی خان تے کوہاٹ اچ لہجے آں دے معمولی معمولی فرق دے نال بولی جاندی اے۔ ہند آریائی زباناں دے خاندان نال تعلق رکھنڑیں والی ایہہ زبان صوبہ خیبر پختونخوا دی دوسری وڈی زبان اے۔ ہندکو زبان اچ باقاعدہ شعر و ادب دی تخلیق دا سلسلہ بی جاری اے، اِس دی آپڑی لغت تے گرائمر بی موجود اے، شعراء و ادباء سمیت ماہرین تے محققین نے ہر دور اچ اِس زبان تے بہت کم کیتا وے تے اِس حوالے نال وقتاً فوقتاً کئی علمی، ادبی تے تحقیقی کاوشاں منظر عام تے آندیاں رہندیاں وُن۔ حال اچ ہی کوہاٹ دی سرزمین دے نال تعلق رکھنڑیں والے معروف شاعر، ادیب تے محقق ڈاکٹر محمد یونس ندیم ہونڑاں دی بی انگریزی زبان اچ ”Kohati Hindko“ دے عنوان نال ہک مایہ ناز تحقیقی کاوش منظر عام تے آئی اے۔ جس اچ نہ صرف ہندکو زبان دی تاریخ بلکہ ہندکو رسم الخط، حروف تہجی، صوتیات، گرائمر تے محاورے آں سمیت خاص طور تے ہندکو دے کوہاٹی لہجے تے بڑے عالمانہ تے مدبرانہ انداز اچ گہل کیتی اے۔ موصوف دی اِس تحقیقی کاوش دا بنیادی ماخذ سر جارج ابراہم گیریرسن دی 19 جلداں تے مشتمل مشہور زمانہ کتاب ”لنگویسٹک سروے آف انڈیا“ وے جد کہ دیگر تاریخی کتب تے دستاویزات سمیت کوہاٹ دے حوالے نال گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت شائع ہونڑے والے رسالے ”کوتل رنگ“ سی بی استفادہ کیتا گیا وے جس دی تفصیل کتاب دے اخیر اچ درج اے۔ ماہوار پبلشرز دے تحت دسمبر 2025ء اچ چھپ کے منظر عام تے آنڑے والی 53 صفحات تے مشتمل اِس تحقیقی کاوش دا انتساب ڈاکٹر یونس ندیم ہونڑاں نے اُناں ہندکو واناں دے نام کیتا وے جیہڑے کہ اج بی آپڑے کہاراں دے اندر ہندکو زبان بول دے وُن۔ کتاب دی ترتیب تے پروف ریڈنگ ڈاکٹر ساویز ندیم ہونڑاں نے کیتی اے تے ڈیزائننگ علی حسن زیدی ہونڑاں نے کیتی اے۔ کتاب دی تیاری اچ عمدہ کاغذ استعمال کیتا گیا وے اِس دا سرورق محمد زین ہونڑاں نے تیار کیتا وے جس اچ کوہاٹ شہر دے مشہور تاریخی شاہ فیصل دروازہ دی تصویر ملاحظہ کیتی جا سکدی اے جیہڑی کہ مصنف دی آپڑے شہر نال محبت دی واضح دلیل بی اے تے اِسی طراں بیک ٹائٹل تے حسب روایت مصنف دی تصویر تے مختصر تعارف دِتا گیا وے۔ کتاب دی قیمت انتہائی مناسب یعنی 500 روپے رکھی گئی اے۔ ہندکو زبان وادب دے حوالے نال دلچسپی رکھنڑیں والے طلباء تے محققین اِس کتاب دا مطالعہ ضرور کرُن کیوں کہ اِس کتاب دے قاری نوں کہٹ سی کہٹ وخت اچ زیادہ سی زیادہ مفید تے مستند معلومات حاصل ہوسی۔ کتاب دا اسلوب بی انتہائی عام فہم اے، ہر گہل دے نال دلیل تے مثال موجود اے۔ میں سمجھناواں کہ ہندکو زبان دے حوالے نال قابل قدر تے ہک عمدہ اضافہ وے۔

دوحہ: وزیر اعظم شہباز دے نال قطر بزنس مین ایسوی ایشن دے وفد دا گروپ فوٹو

وزیراعظم دی قطری امیر و ہم منصب نال ملاقاتاں شراکت داری تے اتفاق

سرمایہ کاری وسے مشترکہ ٹاسک فورس دا اجلاس بلانڑیں تے ادارہ جاتی میکانزم دے فیصلیاں تے عمل درآمد دا اعلان

دوحہ (مانیٹرنگ ڈیسک) دوحہ اچ وزیراعظم شہباز شریف تے قطر دے وزیراعظم شیخ محمد بن عبدالرحمان الثانی نے دو طرفہ تعلقات تجارت، توانائی تے علاقائی اُمور تے عالمی پیش رفت تے تبادلہ خیال کیتا تے اسٹریٹجک شراکت داری مزید مضبوط بنڑاڑیں دے عزم دا اعادہ کیتا۔ ملاقات دے دوران تجارت تے سرمایہ کاری، توانائی، دفاع، لیبر، افرادی قوت تے ثقافتی شعبے اچ تعاون ودھانڑیں تے گل کتھ کیتی گئی تے سارے شعبیاں اچ تعاون نوں تیز کرنے وسے دونوں ملکاں دی مشترکہ ٹاسک فورس نوں اہم قرار دتا گیا۔ دونوں رہنماواں نے مشترکہ وزارتی کمیشن تے دو طرفہ سیاسی مشاورت سمیت حالیہ اعلیٰ سطحی اجلاس مصروفیات تے ادارہ جاتی میکانزم دے دوران کیتے گئے فیصلے آں تے عمل درآمد دی اہمیت تے بی زور دتا۔ اس موقعے تے نائب وزیراعظم اسحاق ڈار، فیلڈ مارشل سید عاصم منیر، وفاقی وزیر اطلاعات ونشریات تے وزیراعظم دے معاون خصوصی طارق فاطمی بی موجود ائے۔ وزیراعظم نال قطر دے وزیراعظم تے وزیر مملکت برائے دفاعی اُمور شیخ محمد بن عبدالرحمان الثانی نے بی دوحہ اچ ملاقات کیتی۔

بجلی و گیس نرخاں دے نظام اُچ وڈی تبدیلی دی تیاری

تجویز کردہ ماڈل دے تحت سبسڈی کھرانے دی آمدنی نوں مدنظر رکھ کے دتی جاسی

پشور (ویب ڈیسک) وفاقی حکومت نے بجلی تے گیس دے نرخاں دے نظام اُچ وڈی تبدیلی دی تیاری شروع کردتی اے۔ ذرائع دے مطابق موجودہ کھپت دی بنیاد تے نرخ مقرر کرنے دے طریقہ کارنوں آمدنی دی بنیاد تے قیمتاں دے نظام اُچ تبدیل کرنے دی تجویز زیر غور اے۔ تجویز کردہ ماڈل دے تحت سبسڈی کھرانے دی آمدنی نوں مدنظر رکھ کے دتی جاسی، نہ کہ استعمال شدہ یونٹس دی بنیاد تے۔ اس طراں توانائی دی قیمتاں دے تعین دا موجودہ نظام جس اُچ نرخ صرف کھپت نال جُڑے ہوین، بدل جاسی، نویں طریقہ کار دے تحت کھرانیاں دی آمدنی دا تخمینہ لگا کے اسی تناسب نال سبسڈی دتی جاسی۔ تاکہ مالی معاونت صرف مستحق صارفین تکل محدود روے جدکہ زیادہ آمدنی ولے کھرانے توانائی دی اصل لاگت دے نزیک ادائیگی کرُن۔

پشور: وزیراعلیٰ خیبر پختونخوا محمد سہیل آفریدی فیکلٹی آف پیرامیڈیکل اینڈ الائیڈ ہیلتھ سائنسز کمپلیکس داسنگ بنیاد رکھدے پئین

کمشنر ہزارہ ڈویژن دی صدارت اُچ سبزی منڈی دے مسائل بارے اجلاس دا انعقاد

ہزارہ (نمائندہ ہندکووان) کمشنر ہزارہ ڈویژن فیاض علی شاہ دی زیر صدارت سبزی منڈی دے مسائل تے اجلاس ہویا، اجلاس وچ اسسٹنٹ کمشنر ایبٹ آباد، ڈسٹرکٹ فوڈ کنٹرولر ایبٹ آباد، ڈپٹی ڈائریکٹر لیبر ہری پور، ٹی ایم اے ایبٹ آباد جدکہ سبزی منڈی دی دونڑاں یونینز دے صدور تے نمائندے شریک ہوئے۔ یونینز دے نمائندیاں سنڑنے آپڑیں مئقف پیش کیتے تے نظام دی بہتری، تجاوزات دے خاتمے تے نرخ دے شفاف تعین توں متعلق تجاویز دتیاں، کمشنر صیب سارے مسائل دی یقین دہانی کرائی تے متعلقہ محکمے نوں ہدایات جاری کیتی۔

پنشن پالیسی اچ مزید ترامیم وسے رپورٹ منگ لتی گئی

صوبے اچ پنشن پالیسی وفاق دی طراں بحال کرنے دی تجویز نوں مسترد کردتا وے

پشور (ویب ڈیسک) صوبائی حکومت نے پنشن پالیسی اچ مزید ترامیم وسے رپورٹ منگ لتی اے۔ سی پی اس نوں جی پی فنڈ اُچ تبدیل کرنے دی تجویز مسترد کردتی اے۔ صوبے اچ پنشن پالیسی وفاق دی طراں بحال کرنے دی تجویز نوں بی مسترد کردتا وے۔ ذمہ دار سرکاری ذرائع دے مطابق کلاس فور آسامیاں نوں ڈیلی ویجز قرار دینڑیں دے بعد مزید اسامیاں نوں ڈیلی ویجز قرار دینڑیں وسے رپورٹ منگ لتی گئی اے۔ سرکاری ذرائع تے مطابق پنشن بوجھ کھٹ کرنے وسے آئندہ مالی سال دے نوے وفاقی بجٹ تے صوبائی بجٹ اُچ مزید ترامیم لیانڑیں وسے اقدامات شروع کیتے گئے ڈن۔ پنشن تے بوجھ کھٹ کرنے وسے مختلف صوبائی محکمیاں اچ موجود آسامیاں نوں ڈائنگ کیڈر قرار دتا جاندا پیاوے۔

صحت، تعلیم تے سماجی شعبے آں تے پہر پور توجہ دتی جاندی پئی اے سہیل آفریدی

سرکاری اداریاں دی عمران خان دے ویژن دے مطابق خود پائیداری دی طرف پیش قدمی کرنا خوش آئند اے

مجوزہ کمپلیکس اُچ ایڈمنسٹریشن بلاک، ڈین آفس، شعبہ جات دے سربراہان دے دفاتر تے دیگر سہولتاں اک ای چھت تلے دستیاب ہوسُن

پشور (ہندکووان نیوز) وزیراعلیٰ خیبر پختونخوا محمد سہیل آفریدی نے فیکلٹی آف پیرا میڈیکل اینڈ الائیڈ ہیلتھ سائنسز دے کثیر المنزلہ کمپلیکس داسنگ بنیاد رکھ دتا، اے منصوبہ حیات آباد فیز فائیو اچ چھ کنال اراضی تے تعمیر کیتا جاندا پیاوے جس دا تخمینہ لاگت 2.9 ارب وے۔ ست منزلہ تے دو بیسمنٹس تے مشتمل اے کثیر المقاصد کمپلیکس ادارہ جاتی استحکام تے طویل مدتی مالی خود پائیداری دے پیش نظر ڈیزائن کیتا گیا وے، جس دا مقصد نہ صرف انتظامی ڈھانچے نوں مضبوط بنڑاڑاں وے بلکہ ادارے وسے پیدا آمدن دے موقعے بی پیدا کرناوے۔ تقریب سی خطاب کردے ہوئے وزیراعلیٰ محمد سہیل آفریدی نے کہیا کہ اے منصوبہ بیرونی فنڈنگ تے انحصار دے بغیر پائیدار آمدن دا ذریعہ بنڑسی تے تعلیمی سرگرمیاں دی موثر معاونت کرسی۔ اُناں نے کہیا کہ سرکاری اداریاں دا عمران خان دے ویژن دے مطابق خود پائیداری دی طرف پیش قدمی کرنا خوش آئند امراے۔ وزیراعلیٰ نے فیکلٹی دی طرف سی آپڑی مدد آپ دے تحت منصوبے دے آغاز نوں قابل تحسین اقدام قرار دیندے ہوئے کہیا کہ دیگر اداریاں تے شعبہ جات نوں بی اسی طرز تے خود پائیداری دا رستہ اپناڑاں ہوسی۔ اُناں نے اس موقعے تے واضح کیتا کہ موجودہ صوبائی حکومت کی اولین ترجیح انساں تے سرمایہ کاری اے تے صحت، تعلیم تے سماجی شعبے آں تے پہر پور توجہ دتی جاندی اے۔ اُناں نے کہیا کہ مجوزہ کمپلیکس اچ ایڈمنسٹریشن بلاک، ڈین آفس، شعبہ جات دے سربراہان دے دفاتر، ہیومن ریسورس، فنانس تعلیمی اُمور تے دیگر متعلقہ سہولتاں اک ای چھت تلے دستیاب ہوں سُن۔

کمشنر ہزارہ ڈویژن فیاض علی شاہ سبزی منڈی نوں درپیش مسائل دے حوالے نال اجلاس دی صدارت کردے پئین

محکمہ سوشل ویلفیئر دے 60 مقامات تے افطار دستر خوان

پشور (ویب ڈیسک) وزیراعلیٰ خیبر پختونخوا محمد سہیل آفریدی دی ہدایات تے محکمہ سوشل ویلفیئر نے ضلعی انتظامیہ دی نگرانی اچ پورے صوبے دے مختلف ضلعیاں اچ 60 مقامات تے افطار دستر خوان قائم کر دتے۔ جتھے پچھلے دناں پندرہ ہزار سی زیاد مستحق لوکاں نوں مفت افطاری کروائی گئی۔ سرکاری رپورٹ دے مطابق افطار دستر خوان دا مقصد رمضان اُچ مستحق تے غریب لوکاں نوں باعزت انداز اُچ افطاری دی سہولت دینڑاں وے۔

کریک ڈاؤن اُچ ہزاراں لیٹر مشروبات تے سینکڑاں کلو مضر صحت چیزاں ضائع

حلال فوڈ اتھارٹی دی پورے صوبے اچ کاروائی جعلی منرل واٹر یونٹ سیل

پشور (ویب ڈیسک) خیبر پختونخوا فوڈ سیفٹی اینڈ حلال فوڈ اتھارٹی نے پورے صوبے اچ غیر معیاری، ملاوٹی تے مضر صحت خوراک دے خلاف کریک ڈاؤن مزید تیز کر دتا وے۔ اتھارٹی دے ترجمان دے مطابق مختلف اضلاع اچ کاروائیاں دے دوران خوراک دے کئی یونٹس، دکاناں تے گڈیاں دی جانچ کیتی گئی تے خلاف ورزیاں تے سخت قانونی اقدامات عمل اُچ لیائے گئے۔ رات گئے پشور دے انڈسٹریل سٹیٹ حیات آباد اُچ فوڈ سیفٹی ٹیماں نے پانڑی، نمکو، پاپڑ تے کنفیکشنری یونٹس تے چھاپے مارے کاروائی دے دوران جعلی برانڈڈ منرل واٹر فلنگ یونٹ نوں سیل کر دتا گیا۔ جدکہ 500 لیٹر مس لیبل شدہ پانڑی موقعے تے ضائع کیتا گیا۔ نمکو انڈسٹری سی دو سو کلوگرام ایکسپائر نمک ضائع کیتا گیا جدکہ کنفیکشنری یونٹ اُچ ان فوڈ گریڈ کلر دے استعمال تے جرمانہ کیتا گیا۔

ہزارہ، صوبائی حکومت دی ہدایات تے پرائس مانیٹرنگ ڈیسک دا معائنہ

ہزارہ (نمائندہ ہندکووان) صوبائی حکومت دی ہدایات دی روشنی وچ ڈپٹی کمشنر بٹگرام اشتیاق احمد سنڑ ایڈیشنل ڈپٹی کمشنر محمد سہیل دے نال پرائس مانیٹرنگ ڈیسک دا معائنہ کیتا تے عوامی شکایات دا جائزہ لیا۔ موقع تے موجود شہریاں نال ملاقات کر کے انہاں دے مسائل سنڑے تے متعلقہ اسسٹنٹ کمشنرز نوں آکھیا کہ سرکاری نرخنامیاں تے سختی نال عملدرآمد یقینی بڑایا جلے تےعوام نوں ہر ممکن ریلیف دتا جلے۔

رمضان اُچ عوام نوں ہر ممکن ریلیف دینڑاں پہلی ترجیح اے، ڈی سی

کیپٹن (ر) ثناء اللہ خان دی زیر صدارت اجلاس، ذخیرہ اندوزی کرنے دی روک تھام دا جائزہ

پشور (ہندکووان نیوز) صوبائی حکومت دے احکامات دی روشنی اچ ڈی سی پشور کیپٹن (ر) ثناء اللہ خان دی زیر صدارت اک اہم اجلاس منعقد ہویا جس اُچ ایڈیشنل ڈی سی جنرل محمد داؤد سلیمی تے ایڈیشنل ڈی سی ریلیف مہران خان سمیت انتظامی افسران نے شرکت کیتی۔ اجلاس اُچ رمضان المبارک دے دوران عوام نوں زیادہ سی زیادہ ریلیف دینڑیں، اشیائے خوردو نوش دی قیمتاں نوں کنٹرول اُچ رکھڑیں، ذخیرہ اندوزی دی روک تھام تے عوامی سہولت وسے جاری اقدامات کا تفصیلی جائزہ لتا گیا۔ اجلاس دے دوران ساری تحصیلاں دی کارکردگی، پرائس کنٹرول میکنزم، مانیٹرنگ ڈیسک دی فعالیت، سبزی و فروٹ منڈیاں دی صورتحال تے روزانہ دی چیکنگ رپورٹس تے بریفنگ دتی گئی۔

ڈپٹی کمشنر بٹگرام اشتیاق احمد پرائس مانیٹرنگ ڈیسک دے دورے دے موقعے تے شہریاں دے مسائل سُنڑ دے پئین

ہزارہ، صوبائی حکومت دی ہدایات تے پرائس مانیٹرنگ ڈیسک دا معائنہ

ہزارہ (نمائندہ ہندکووان) صوبائی حکومت دی ہدایات دی روشنی وچ ڈپٹی کمشنر بٹگرام اشتیاق احمد سنڑ ایڈیشنل ڈپٹی کمشنر محمد سہیل دے نال پرائس مانیٹرنگ ڈیسک دا معائنہ کیتا تے عوامی شکایات دا جائزہ لیا۔ موقع تے موجود شہریاں نال ملاقات کر کے انہاں دے مسائل سنڑے تے متعلقہ اسسٹنٹ کمشنرز نوں آکھیا کہ سرکاری نرخنامیاں تے سختی نال عملدرآمد یقینی بڑایا جلے تےعوام نوں ہر ممکن ریلیف دتا جلے۔

صوبے اچ قیام امن حکومت دی اولین ترجیح اے فیصل کنڈی

سرمایہ کاری دے فروغ، روزگار دے موقعے دینڑاں تے نوجواناں نوں بااختیار بنڑاڑیں وسے عملی اقدامات جاری رکھے جاسُن

پشور (ہندکووان نیوز) گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی دی طرف سی پشور دے الیکٹرانک میڈیا دے بیورو چیفس دے اعزاز اُچ گورنر ہاؤس پشور اُچ افطار ڈنر دا اہتمام کیتا گیا۔ تقریب اُچ پشور دے مختلف قومی تے مقامی ٹی وی چینلز دے بیورو چیفس نے شرکت کیتی۔ افطار ڈنر اُچ خصوصی دعوت تے پشور اُچ تعینات ایران دے قونصل جنرل علی بنفشہ خواہ نے قونصلیٹ عملہ دے نال شرکت کیتی۔ اس موقعے تے گل کتھ کردے ہوئے گورنر خیبر پختونخوا نے صوبے دی مجموعی سیاسی صورتحال تے امن وامان دے اُمور تے تفصیلی اظہار خیال کیتا۔ اُناں نے کہیا کہ خیبر پختونخوا نوں درپیش چیلنجاں نال نمٹنے وسے سارے ریاستی اداریاں نوں باہمی تعاون تے ہم آہنگی دے نال کم کرنا ہوسی۔ صوبے اچ قیام امن حکومت دی اولین ترجیح اے تے اس سلسلے اچ سیکورٹی ادارے پہر پور اقدامات کردے پئین۔ گورنر نے کہیا کہ سیاسی استحکام دے بگیر ترقی دا عمل ممکن نئیں، اس وسے ساری سیاسی جماعتاں نوں ذاتی تے جماعتی مفادات سی بالاتر ہو کے صوبے تے ملک دے وسیع تر مفاد اُچ کردار ادا کرنا چائیدے۔

پشور، گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی نال نیوز چینلز دے بیورو چیفس ملاقات کر دے پئین

سرکاری اسپتالاں، تعلیمی اداریاں اچ اگ بجھانڑیں دی سہولتاں موجود نئینگیاں

اسپتالاں اچ نصب وڈے آکسیجن پلانٹس اُچ اگ لگڑیں نال وڈی تباہی ہوسکدی اے

پشور (ویب ڈیسک) پشور سمیت صوبے دی سرکاری اسپتالاں، تعلیمی اداریاں، پولیس دفاتر مختلف تھانڑیاں اچ اگ بجھانڑیں دی سہولتاں دے بارے اچ رپورٹ دے دتی گئی اے۔ اسپتالاں تے طبی تعلیمی اداریاں اچ فائر فائٹنگ دے حوالے نال کوئی اقدامات نی کیتے گئے ڈن۔ اگ لگڑیں نال قیمتی جاناں دے حوالے نال خطرات موجود اُن بعض عمارتاں دا بجلی دا نظام خراب ہو چکا وے سرکاری اسپتالاں اچ نصب وڈے آکسیجن پلانٹس اُچ اگ لگڑیں دی صورت اُچ وڈی تباہی ہوسکدی اے۔ صوبے دے مختلف اسپتالاں تے طبی مراکز اُچ دیوالاں تے لگے فائر فائٹنگ دی آلات چلانڑیں وسے تربیتی عملہ موجود نئینگی، بعض پرائیویٹ اسپتالاں اچ ہنگامی اخراجات دا رستہ تکل نئینگا، پرائیویٹ اسپتالاں دے بعض یونٹس اُچ اگ بجھانڑیں ولے آلات نصب نئینگے۔

پشور اُچ کیلا پنج سو روپے فی درجن تکل پہونچ گیا

پشور (ویب ڈیسک) پشور اُچ کیلا پنج سو روپے فی درجن تکل پہونچ گیا وے، دوئے درجے دا کیلا ساڈھے ترے سو روپے تیسرے درجے دا دو سو روپے تے چوتھے درجے دا 150 روپے تکل پہونچ گیا وے تے رمضان اُچ کیلا شدت اختیار کر گیا وے پشور دی مارکیٹاں سی کیلا غیب ہو گیا وے کیلے دی قیمت اُچ مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے۔

ڈینگی ایکشن پلان 2026 تے عمل درآمد دا پورے صوبے اچ آغاز

پورے صوبے اچ ہونڑ تکل 94 ہزار سی زیاد کھاراں تے اک لکھ 83 ہزار پانڑی دے کنٹینرز دا معائنہ کیتا جا چکا وے، وزیر صحت نوں بریفنگ

پشور (ویب ڈیسک) خیبر پختونخوا دے وزیر صحت خلیق الرحمان نے ڈینگی ایکشن پلان 2026 تے عمل درآمد دے حوالے نال اک اعلیٰ سطحی جائزہ اجلاس دی صدارت کیتی۔ اجلاس اُچ بریفنگ دیندے ہوئے بتایا گیا کہ پورے صوبے اچ ہونڑ تکل 94 ہزار سی زیاد کھاراں تے اک لکھ 83 ہزار پانڑی دے کنٹینرز دا معائنہ کیتا جا چکا وے جدکہ ہونڑ تکل ڈینگی لاروا دا کوئی کیس سامنڑیں ی آیا تے اے اعداد و شمار جاری احتیاطی اقدامات تے مربوط فیلڈ آپریشنز دی کامیابی دا مظہر اُن۔ وزیر صحت نے ساری ضلعی انتظامیہ، اسپتالاں تے سرویلنس ٹیماں نوں ہدایت کیتی کہ اوہ چوکس رہندے ہوئے ایس او پیز تے سخت نال عملدرآمد یقینی بنڑاؤن۔ اُناں نے کہیا کہ وخت تے تشخیص فوری ردِعمل تے عوامی آگاہی ڈینگی ایکشن پلان 2026 دے بنیادی ستون اُن۔ اجلاس دے دوران کوہاٹ اُچ ڈینگی دے دو مثبت کیسز رپورٹ ہونڑیں دے بعد صورتحال دا فوری نوٹس لیندے ہوئے محکمہ صحت نے ممکنہ پھیلاؤ نوں روکڑیں وسے جامع تے موثر اقدامات کرنے دا فیصلہ کیتا۔

پشور: صوبائی وزیر صحت خلیق الرحمان ڈینگی ایکشن پلان 2026 دے حوالے نال جائزہ اجلاس دی صدارت کر دے پئین

پشور اُچ خواتین بزاراں دی سیکورٹی سخت کرنے دی ہدایت

پشور (ویب ڈیسک) خواتین خودکش حملہ آور دی گرفتاری دے بعد پشور اُچ خواتین بزاراں دی سیکورٹی وسے موثر انتظامات دی ہدایات کیتی گئی اے پشور دے خواتین بزاراں اچ خریداری دا سلسلہ عید وسے شروع ہو گیا وے، عید دی خریداری دا سلسلہ بزاراں اچ شروع ہونڑیں دے نال ای رش اُچ اضافہ ہونڑیں لگا وے، ڈی آئی خان تے بلوچستان اچ خواتین دہشتگرداں دی گرفتاری دے بعد عید وسے سیکورٹی دی خصوصی انتظامات شروع کیتے جاندے پئین، خواتین بزاراں اچ مشکوک خواتین دی خصوصی نگرانی دی ہدایت کیتی گئی اے۔ مختلف خواتین بزاراں اچ کاروباری افراد دے علاوہ صوبئی حکومت دی طرف سی بی کیمریاں دی تنصیب کردتی اے۔ مشکوک خواتین دی نگرانی دے حوالے نال قانون نافذ کرنے ولے اداریاں نوں بی مختلف بزاراں پبلک مقامات بس اڈوں تعینات کیتے گئے ڈن۔

پشور سمیت صوبے دے میدانی علاقیاں اچ موسم بدل گیا

پشور (ویب ڈیسک) پشور سمیت پورے صوبے دے میدانی علاقیاں اچ موسم بدلنا شروع ہو گیا وے۔ موسم گرما شروع ہو گیا وے، شہریاں نے گرم کپڑیاں دا استعمال کھٹ کر دتا وے تے گرمی دے کپڑیاں دا استعمال جزوی طور تے شروع ہو گیا وے، عید تے گرم کپڑیاں دے بجائے گرمی دے کپڑیاں دی خرید و فروخت شروع ہو گئی اے۔ ٹھنڈے موسم دے کپڑیاں دی خرید و فروخت بند ہو گئی اے۔

ابتدائی تعلیم مادری تے علاقائی زباناں اچ دتی جاوے سکندر شیرپاؤ

علاقائی زباناں دے ادیباں، شاعراں تے محققین نوں سرکاری سرپرستی دتی جاوے، صوبائی چیئرمین کیو ڈبلیو پی

پشور (ہندکووان نیوز) قومی وطن پارٹی دے صوبائی چیئرمین سکندر حیات خان شیر پاؤ نے مادری زباناں دے فروغ دی ضرورت تے زور دیندے ہوئے کہیا وے کہ ابتدائی تعلیم مادری تے علاقائی زباناں اچ دتی جاوے تے علاقائی زباناں دے ادیباں، شاعراں تے محققین نوں سرکاری سرپرستی دتی جاوے، اُناں نے کہیا کہ آپڑی مادری زبان نوں نظر انداز کرنا کسی بی قوم وسے نقصان دی وجہ ہوندی اے۔ قومی وطن پارٹی دے سیکرٹری وطن کور پشور سی جاری کردہ اک پریس ریلیز اُچ اُناں نے کہیا کہ مادری زبان ساڈی روشن تے درخشاں ماضی دی عکاس تے ثقافتی وراثت دی محافظ اے۔ اُناں نے کہیا کہ مادری زباناں دا تحفظ اصل قومی یکجہتی ثقافتی بقا تے جمہوری اقدار دے استحکام دے نال نال ساڈی روایات تے اقدار نوں نوی نسل نوں منتقل کرنے دا ذریعہ وے۔ مادری زبان نہ صرف فردی شناخت دا بنیادی جزاے۔

پبلشر محمد نعمان قیوم نے گندھارا ہندکو بورڈ، پاکستان، پشور دے توسط نال نظام پرنٹرز جنگی محلہ پشور سی چھاپ کے A/4 ریلوے روڈ، ابدرہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور سی شائع کیتا، فون نمبر 091-7256262